

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	46642
Nom	Cultures polítiques d'esquerra a l'Espanya del segle XX
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2263 - M.U. Hª Contemp.	Facultat de Geografia i Història	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2263 - M.U. Hª Contemp.	8 - Història cultural i història de les cultures polítiques	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
AGUADO HIGON, ANA M	362 - Història Moderna i Contemporània
NAVARRO NAVARRO, FRANCISCO JAVIER	362 - Història Moderna i Contemporània
VALERO GOMEZ, SERGIO	362 - Història Moderna i Contemporània

RESUM

En aquest mòdul es pretén l'anàlisi de les diferents cultures polítiques d'esquerra de l'Espanya del segle XX, enteses totes elles en la seua pluralitat i diversitat: republicanismes, feminismes, socialismes, anarquismes, comunismes, etc.

Es treballa ací el concepte de cultura política, l'ús del qual permet integrar l'anàlisi de discursos i pràctiques, actituds, valors, simbologia, rituals, etc., i s'aplica a aquests moviments en l'Espanya del segle XX, relacionant-lo amb el procés de construcció de distintes formes de mobilització i també directament amb la creació de diverses identitats polítiques i socials. S'aborden diferents períodes històrics, permetent observar, per tant, l'evolució d'aquestes cultures polítiques en successius contextos polítics i temporals, així com la seua relació amb l'Estat i amb la resta de cultures polítiques. Un altre objectiu és treballar també amb diferents tipus de fonts i mostrar la seua utilitat en l'anàlisi d'aquestes qüestions. Amb tot allò, es pretén no només promoure la reflexió al voltant de la significació, en un sentit ampli, d'aquestes cultures polítiques d'esquerra en l'Espanya del segle XX i l'anàlisi de les seues característiques, sinó

també permetre als estudiants confrontar la validesa d'aquestes eines conceptuals i metodològiques, i, en el seu cas, poder aplicar-les als seus treballs i projectes de recerca concrets.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixements a nivell de Grau d'Història o afins.

2263 - M.U. H^a Contemp.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Demostrar un coneixement profund dels distints enfocaments metodològics i de les tendències historiogràfiques relacionades amb l'Edat Contemporània.
- Ser capaz de leer, resumir o transcribir y analizar de forma pertinente documentos históricos.
?
?
- Redactar assajos o síntesi de caràcter historiogràfic i treballs d'investigació, utilitzant el llenguatge i les regles pròpies de la comunicació científica.
- Aconseguir un domini dels coneixements i mètodes de la Història Contemporània que permeta seguir posteriorment estudis de Doctorat.
- Capacitat d'ús i generació de coneixements científics en el camp de la Història Contemporània
- Capacitat de comunicar, oralment i per escrit, els seus coneixements i arguments històrics a públics especialitzats i no especialitzats d'una forma clara i ordenada

- Posseir les habilitats que els permeten continuar avançant en el coneixement de la Història Contemporània
- Adquirir la capacitat de comprendre conceptes i idees i expressar-les de manera clara, atesa la perspectiva de gènere, en el si d'un context inclusiu, multicultural i multilingüè
- Mostrar integritat professional, compromentent-se amb els estàndards de qualitat en el treball, demostrant honestat científica i valorant la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible
- Compromís amb l'ús responsable de les fonts d'informació, evidenciat a través del respecte a la protecció de dades, als drets d'autor i l'ús fiable i crític d'aquestes
- Adquirir la capacitat de desenvolupar un pensament crític encaminat a la comprensió profunda de situacions complexes

En aquest mòdul es pretén l'adquisició de coneixements sobre l'articulació de les diferents cultures polítiques de l'esquerra espanyola en el segle XX (republicanismes, feminismes, socialismes, anarquismes, comunismes, etc.), de manera que l'estudiantat ha de mostrar la capacitat de comprendre com s'han construït històricament les identitats polítiques d'esquerra i la seua relació amb els principals processos de l'Espanya del segle XX, a més de la seua relació amb la construcció històrica de les identitats de gènere. Per a tot allò, serà necessari que l'alumnat es familiaritze amb els debats entorn a les cultures polítiques com a eina interpretativa dins de la ciència política, les ciències socials i la historiografia i amb l'ús i treball amb algunes fonts històriques i teòriques, tant recents com procedents de la història del pensament polític i social. Finalment, l'estudiantat haurà de ser capaç, per una banda, d'exposar i participar activament en una discussió acadèmica sobre qüestions històriques, polítiques i socials i, per altra, de redactar un treball acadèmic al voltant d'aquests temes.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Cultures polítiques, ciutadania femenina i identitats de gènere en l'Espanya del segle XX.

Ciutadania femenina i cultures polítiques. Sufragismes, feminismes i moviment obrer.

La Segona República (1931-1936): la forja de la ciutadania en femení.

La Guerra Civil: republicanes i antifeixistes.

Franquisme i ciutadanes antifranquistes: repressió, resistència i exili.

De la transició democràtica a l'Espanya actual: els feminismes com a cultures polítiques durant la Transició.

2. Les cultures polítiques de l'anarquisme espanyol.

Fonaments discursius. Característiques de la cultura política llibertària en Espanya. Influències. Heterogeneïtat.

Perspectiva històrica. La mirada historiogràfica. Evolució en segle XX.

Les xarxes socials. El món sindical: la CNT. Els grups anarquistes.

Pràctiques socials i culturals. Altres elements de la cultura política anarquista.

La representació audiovisual de, i en, lanarquisme espanyol.

3. La cultura política socialista a l'Espanya del segle XX.

La cultura del socialisme espanyol o la unitat entorn a la pluralitat. Debats, divisions i fractures al segle XX.

Socialisme i democràcia al segle XX. El debat sobre la revolució i/o la reforma. Antifeixisme socialista. Atracció i conflicte amb altres cultures polítiques obreres durant el segle XX.

Socialisme i nació. L'internacionalisme socialista. PSOE i identitat nacional espanyola.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Seminaris	20,00	100
Classes de teoria	20,00	100
Tutories reglades	10,00	100
TOTAL	50,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de l'assignatura inclou diverses vessants:

- Per una banda, les classes presencials teòric-pràctiques a l'aula (30 hores), que tindran forma de seminaris participatius en què l'estudiantat haurà d'haver llegit prèviament els textos posats a la seua disposició pel professorat per després debatre'ls i comentar-los conjuntament. A més, es farà ús d'altres materials a l'aula per a treballar-los també entre tots, com documentals, fonts primàries, etc.
- Per altra, l'aprenentatge autònom de l'estudiant, que es reflectirà en l'elaboració d'un treball monogràfic individual sobre algun tema, prèviament definit amb el professorat. Aquest treball podrà ser a partir de bibliografia i/o d'una font primària.
- Finalment, l'ús de les tutories per a orientar l'estudiantat tant en els continguts de les classes teòric-pràctiques com en l'elaboració del treball individual.

AVALUACIÓ

- Prova escrita o treball individual a criteri del professorat: 70%
- Participació: 20%
- Assistència: 10%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AGUADO, Ana y ORTEGA, Teresa M.: Feminismos y antifeminismos. Culturas políticas e identidades de género en la España del siglo XX. Valencia, Universidad de Valencia-Universidad de Granada, 2011.
- CASANOVA, Julián (coord.): Tierra y Libertad. Cien años de anarquismo en España, Barcelona, Crítica, 2010.
- ELEY, Geoff: Historia de la izquierda en Europa, 1850-2000, Barcelona, Crítica, 2003.
- ERICE, Francisco (dir.): Un siglo de comunismo en España. Historia de una lucha, Madrid, Akal, 2021.
- JULIÁ, Santos: Los socialistas en la política española (1879-1982), Madrid, Taurus, 1997.
- MONJO, Anna: Militants. Participació i democràcia a la CNT als anys trenta, Barcelona, Alertes, 2003.
- NASH, Mary: Mujeres en el Mundo. Historia, retos y movimientos. Madrid, Alianza, 2012.

Complementàries

- CASANOVA, Julián: De la calle al frente. El anarcosindicalismo en España (1931-1939), Barcelona, Crítica, 1997.
- GILLESPIE, Richard: Historia del Partido Socialista Obrero Español, Madrid, Alianza Editorial, 1991
- GÓMEZ FERRER, Guadalupe, CANO, Gabriela, BARRANCOS, Dora, LAVRIN, Asunción (coords.): Historia de las mujeres en España y América Latina, Vol. IV, Madrid, Cátedra, 2006.
- GUERRA SESMA, Daniel: Socialismo español y federalismo (1873-1976), Oviedo, KRK Ediciones, 2013.
- HERRERÍN LÓPEZ, Ángel: La CNT durante el franquismo. Clandestinidad y exilio (1939-1975), Madrid, Siglo XXI, 2004.
- OTERO CARJAVAL, Luis Enrique, RODRÍGUEZ MARTIN, Nuria: La mujer moderna. Sociedad urbana y transformación social en España, 1900-1926. Madrid, Los libros de la Catarata, 2022.
- PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio: Historia de las izquierdas en España, Madrid, La Catarata, 2022.